

I. Преамбула

Освітньо-професійна програма «Митна справа» (надалі – ОПП) для підготовки здобувачів вищої освіти на першому (бакалаврському) рівні за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» містить обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти; перелік компетентностей випускника; нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання; форми атестації здобувачів вищої освіти; вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.

II. Загальна характеристика

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	072 Фінанси, банківська справа та страхування
Освітня кваліфікація	Бакалавр з фінансів, банківської справи та страхування
Кваліфікація в дипломі	Бакалавр з фінансів, банківської справи та страхування
Опис предметної області	Орієнтування на академічну підготовку та на теоретичні дослідження і практичні наукові результати з урахуванням світового досвіду фінансів, банківської справи та страхування. Акцентує увагу на здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері професійної діяльності з фінансів, банківської справи та страхування, орієнтує на подальшу фахову самоосвіту. Об'єктами вивчення є устрій, принципи й механізми функціонування та розвитку фінансових систем. Цілями навчання є формування знань і умінь у сфері фінансів, банківської справи та страхування, що надасть можливість розв'язувати складні спеціалізовані завдання і прикладні проблеми у професійній діяльності й у процесі навчання, які характеризуються комплексністю та певною невизначеністю умов. Теоретичний зміст предметної області ґрунтується на поняттях, категоріях, теоріях і концепціях фінансової науки, які визначають тенденції і закономірності функціонування й розвитку фінансів,

	банківської справи та страхування. Методи, методики та технології фінансової науки і практики. Інструменти: прикладні інформаційно-аналітичні системи та програмні продукти.
Академічні права випускників	Продовження навчання за програмою підготовки на другому (магістерському) рівні вищої освіти

III. Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти

Обсяг освітньої програми бакалавра:	На базі повної загальної середньої освіти становить 240 кредитів ЄКТС. На базі освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» становить 120 кредитів ЄКТС.
--	---

IV. Перелік компетентностей випускника

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі фінансів, банківської справи та страхування в ході професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування у професійній діяльності окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.
Загальні компетентності	1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. 2. Здатність планувати та управляти часом. 3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. 5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні, здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. 6. Здатність спілкуватися державною та іноземними мовами як усно, так і письмово. 7. Здатність працювати в міжнародному контексті. 8. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій. 9. Здатність бути критичним і самокритичним. 10. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість, адаптуватися та діяти у новій ситуації. 11. Здатність працювати як у команді, так і автономно. 12. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей

	знань/видів економічної діяльності). 13. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів), соціально-відповідально та громадянсько-свідомо.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	1. Розуміння та здатність до критичного осмислення концептуальних основ економічної теорії, які стосуються фінансів, банківської справи та страхування й узагальнюють засади й закономірності функціонування та розвитку фінансових систем. 2. Здатність опановувати та усвідомлювати інформацію щодо сучасного стану і тенденцій розвитку фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування). 3. Вміння використовувати теоретичний та методичний інструментарій фінансової, економічної, математичної, статистичної, правової та інших наук для діагностики стану фінансових систем. 4. Здатність використовувати базові знання і практичні навички у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку. 5. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення, володіти інформаційними технологіями у сфері фінансів, банківської справи та страхування. 6. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність, інтерпретувати та використовувати фінансову та пов'язану з нею інформацію (дані). 7. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування. 8. Здатність формувати та реалізовувати комунікації в сфері фінансів, банківської справи та страхування. 9. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення в сфері фінансів, банківської справи та страхування. 10. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку у сфері фінансів, банківської справи та страхування. 11. Здатність використовувати методи викладання фінансової грамотності. 12. Здатність опановувати та усвідомлювати наукові основи фіскальної теорії. 13. Здатність виконувати функції у сфері митного регулювання. 14. Розуміння і здатність до осмислення основ митної політики зарубіжних країн і міжнародних аспектів митної логістики. 15. Вміння використовувати теоретичний і методичний інструментарій щодо протидії митним правопорушенням. 16. Здатність використовувати базові знання і практичні навички щодо організації діяльності митних органів. 17. Вміння використовувати інструментарій організації роботи з персоналом в митних органах.

	18. Здатність використовувати знання і практичні навички застосування інформаційних систем в митній справі. 19. Вміння здійснювати розробку та презентацію проектів у митній сфері. 20. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фіскального регулювання ЗЕД.
--	--

V. Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти

Програмні результати навчання

1. Абстрактно мислити, вміти аналізувати та синтезувати інформацію.
2. Планувати та управляти часом у професійній діяльності.
3. Підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
4. Вміти застосовувати набуті знання у практичній діяльності.
5. Проводити дослідження на відповідному рівні, пошукати, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел.
6. Демонструвати навички письмової та усної загальної та професійної комунікації державною та іноземними мовами.
7. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.
8. Проявляти ініціативу та підприємливість, адаптуватися та діяти у новій ситуації.
9. Виконувати професійні функції як самостійно, так і в групі під керівництвом лідера.
10. Пояснювати інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід фахівцям і нефахівцям у фінансовій області.
11. Позитивно сприймати необхідність професійних етичних стандартів.
12. Діяти соціально-відповідально та громадянсько-свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), поваги до різноманіття та міжкультурності.
13. Застосовувати емпатію, вербальні та невербальні інструменти у міжособистісному спілкуванні і демонстрації власних результатів.
14. Вміти критично осмислювати концептуальні основи економічної теорії, які стосуються фінансів, банківської справи та страхування й узагальнюють засади й закономірності функціонування та розвитку фінансових систем.
15. Показати належний рівень знань у сфері фінансів, банківської справи та страхування, розуміння принципів фінансової науки, особливостей функціонування фінансових систем, фінансової термінології.
16. Виявляти та аналізувати ключові характеристики фінансових систем, оцінювати їх взаємозв'язки з національною та світовою економіками.
17. Застосовувати теоретичні знання та практичні навички для їх використання у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.
18. Визначати функціональні області та взаємозв'язки між суб'єктами фінансових систем.
19. Застосовувати теоретичні знання та практичні навички для їх використання у сфері митного регулювання.
20. Застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення, володіти інформаційними технологіями у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
21. Збирати, аналізувати та пояснювати необхідну інформацію, розраховувати економічні та фінансові показники, обґрунтовувати фінансові рішення на основі використання необхідних інструментальних засобів.
22. Обирати та застосовувати економіко-математичні та статистичні методи для аналізу, прогнозування та оптимізації явищ і процесів у фінансових системах.
23. Демонструвати навички складання фінансової звітності, аналізу та інтерпретації фінансової, статистичної та пов'язаної інформації (даних).

24. Виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
25. Формувати та реалізовувати комунікації в сфері фінансів, банківської справи та страхування.
26. Проявляти вміння нести відповідальність за результати професійної діяльності у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
27. Виконувати професійні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування у міжнародному контексті.
28. Показати належний рівень володіння методикою викладання фінансової грамотності та науковими основами фіскальної теорії.
29. Розуміти сутність механізму фіскального регулювання ЗЕД.
30. Вміти критично осмислювати концептуальні основи митної політики й закономірності функціонування та розвитку митної системи держави.
31. Демонструвати навички розробки і презентації проектів у митній сфері.
32. Вміти критично осмислювати концептуальні основи митної політики зарубіжних країн, міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин й закономірності функціонування суб'єктів ЗЕД.
33. Визначати функціональні області та взаємозв'язки між суб'єктами ЗЕД та контролюючими органами у митній сфері.

VI. Форми атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здійснюється у формі Державного кваліфікаційного екзамену
Вимоги до державного кваліфікаційного екзамену	Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Тернопільському національному економічному університеті

VII. Вимоги до системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

У ТНЕУ функціонує система внутрішнього забезпечення якості, яка передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- 1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- 2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;
- 3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників вищого навчального закладу та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті вищого навчального закладу, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб;
- 4) забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;
- 5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою;
- 6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;

7) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;

8) забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників вищих навчальних закладів і здобувачів вищої освіти;

9) інших процедур і заходів.

IX. Перелік нормативних документів, на яких базується стандарт вищої освіти

1. Закон «Про вищу освіту»: за станом на 20.06.2016 р. [Електронний ресурс] // Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> . – Назва з титул. Екрану.

2. Международная стандартная классификация образования (МСКО) 2011 [Електронний ресурс] / Інститут статистики ЮНЕСКО, 2013. – 87 с – Режим доступу: <http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-2011-ru.pdf>. – Назва з титул. екрану.

3. Національний класифікатор України: Класифікатор професій ДК 003:2010. – К. : Видавництво «Соцінформ», 2010. – 746 с.

4. Про затвердження Національної рамки кваліфікацій: Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листоп. 2011 р. № 1341 [Електронний ресурс] // Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>. – Назва з титул. екрану.

5. Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266 [Електронний ресурс] // Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п> . – Назва з титул екрану.

6. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG) [Електронний ресурс]. – К.: ТОВ «ЦС», 2015. – 32 с – Режим доступу: http://ihed.org.ua/images/pdf/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf. – Назва з титул екрану

7. ISCED fields of education and training 2013 (ISCED-F 2013) [Електронний ресурс]. – UNESCO Institute for Statistics, 2014.-21p. – Режим доступу: <http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-fields-of-education-training-2013.pdf>. – Назва з титул. екрану.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

ОПП є нормативним документом, в якому визначається сукупність вимог до змісту та результатів освітньої діяльності в ТНЕУ за рівнем вищої освіти «бакалавр» в межах спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» галузі знань 07 «Управління та адміністрування».

ОПП використовується для визначення та оцінювання якості змісту та результатів освітньої діяльності і визначає такі вимоги до освітньої програми:

- обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти;
- перелік компетентностей випускника;
- нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання;
- форми атестації здобувачів вищої освіти;
- вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти;

Зміст підготовки здобувачів вищої освіти, у тому числі 25% – вільного вибору студента, відповідає таким критеріям:

- чіткість та однозначність, дозволяючи чітко окреслити зміст вимог до здобувача вищої освіти;
- діагностичність (тобто результати навчання мають об'єктивні ознаки їх досягнення чи недосягнення);
- вимірюваність (існують спосіб та шкала для вимірювання досягнення результату прямими або непрямыми методами, рівнів досягнення складних результатів).

Результати навчання співвідносяться з компетентностями.

Матриця відповідності визначених ОПП компетентностей дескрипторам НРК та матриця відповідності визначених ОПП результатів навчання та компетентностей представлені в Таблицях 1 і 2.

Таблиця 1

**Матриця відповідності визначених ОПШ компетентностей
дескрипторам НРК**

Класифікація компетентностей за НРК	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
1	2	3	4	5
Загальні компетентності				
Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	+	+	+	+
Здатність планувати та управляти часом.	+	+	+	+
Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	+	+	+	+
Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	+	+	+	+
Здатність проведення досліджень на відповідному рівні, здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	+	+	+	+
Здатність спілкуватися державною та іноземними мовами як усно, так і письмово.	+	+	+	+
Здатність працювати в міжнародному контексті.	+	+	+	+
Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.	+	+	+	+
Здатність бути критичним і самокритичним.	+	+	+	+
Здатність виявляти ініціативу та підприємливість, адаптуватися та діяти у новій ситуації.	+	+	+	+
Здатність працювати як у команді, так і автономно.	+	+	+	+
Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів	+	+	+	+

1	2	3	4	5
економічної діяльності).				
Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів), соціально-відповідально та громадянсько-свідомо.	+	+	+	+
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності				
Розуміння та здатність до критичного осмислення концептуальних основ економічної теорії, які стосуються фінансів, банківської справи та страхування й узагальнюють засади й закономірності функціонування та розвитку фінансових систем.	+	+	+	+
Здатність опановувати та усвідомлювати інформацію щодо сучасного стану і тенденцій розвитку фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).	+	+	+	+
Вміння використовувати теоретичний та методичний інструментарій фінансової, економічної, математичної, статистичної, правової та інших	+	+	+	+

1	2	3	4	5
наук для діагностики стану фінансових систем.				
Здатність використовувати базові знання і практичні навички у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.	+	+	+	+
Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення, володіти інформаційними технологіями у сфері фінансів, банківської справи та страхування.	+	+	+	+
Здатність складати та аналізувати фінансову звітність, інтерпретувати та використовувати фінансову та пов'язану з нею інформацію (дані).	+	+	+	+
Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.	+	+	+	+
Здатність формувати та реалізовувати комунікації в сфері фінансів, банківської справи та страхування.	+	+	+	+
Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення в сфері фінансів, банківської справи та страхування.	+	+	+	+

1	2	3	4	5
Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку у сфері фінансів, банківської справи та страхування.	+	+	+	+
Здатність використовувати методи викладання фінансової грамотності.	+	+	+	+
Здатність опановувати та усвідомлювати наукові основи фіскальної теорії.	+	+	+	+
Здатність виконувати функції у сфері митного регулювання.	+	+	+	+
Розуміння і здатність до осмислення основ митної політики зарубіжних країн і міжнародних аспектів митної логістики.	+	+	+	+
Вміння використовувати теоретичний і методичний інструментарій щодо протидії митним правопорушенням.	+	+	+	+
Здатність використовувати базові знання і практичні навички щодо організації діяльності митних органів.	+	+	+	+
Вміння використовувати інструментарій організації роботи з персоналом в митних органах.	+	+	+	+
Здатність	+	+	+	+

1	2	3	4	5
використовувати знання і практичні навички застосування інформаційних систем в митній справі.				
Вміння здійснювати розробку та презентацію проектів у митній сфері.	+	+	+	+
Здатність виконувати контрольні функції у сфері фіскального регулювання ЗЕД.	+	+	+	+

Таблица 2

Матриця відповідності визначених ОПП результатів навчання та компетентностей

[illegible]

Програмні результати навчання	Інтеграль- на компе- тентність	Компетентності																																	
		Загальні компетентності														Спеціальні (фахові) компетентності																			
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.																																			
Проявляти ініціативу та підприємливість, адаптуватися та діяти у новій ситуації.	+										+																								
Виконувати професійні функції як самостійно, так і в групі під керівництвом лідера.	+											+																							
Пояснювати інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід фахівцям і нефахівцям у фінансовій області.	+												+											+											
Позитивно сприймати необхідність професійних етичних стандартів.	+													+																+					
Діяти соціально-відповідально та громадянсько-свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), поваги до різноманіття та міжкультурності.	+														+																				
Застосовувати емпатію, вербальні та невербальні інструменти у	+								+																						+				

[illegible]

[illegible]

Програмні результати навчання	Інтеграль- на компе- тентність	Компетентності																											
		Загальні компетентності														Спеціальні (фахові) компетентності													
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
аналізу, прогнозування та оптимізації явищ і процесів у фінансових системах.																													
Демонструвати навички складання фінансової звітності, аналізу та інтерпретації фінансової, статистичної та пов'язаної інформації (даних).	+																			+									
Виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.	+																				+								
Формувати та реалізовувати комунікації в сфері фінансів, банківської справи та страхування.	+																					+						+	
Проявляти вміння нести відповідальність за результати професійної діяльності у сфері фінансів, банківської справи та страхування.	+																						+						
Виконувати професійні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування у міжнародному контексті.	+							+																			+		
Показати належний рівень	+																							+	+				

Програмні результати навчання	Інтеграль- на компе- тентність	Компетентності																																	
		Загальні компетентності														Спеціальні (фахові) компетентності																			
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1 2	1 3	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1 2	1 3	1 4	1 5	1 6	1 7	1 8	1 9	2 0	
володіння методикою викладання фінансової грамотності та науковими основами фіскальної теорії.																																			
Розуміти сутність механізму фіскального регулювання ЗЕД.	+																																		+
Вміти критично осмислювати концептуальні основи митної політики й закономірності функціонування та розвитку митної системи держави.	+																															+			
Демонструвати навички розробки і презентації проектів у митній сфері.	+																																	+	
Вміти критично осмислювати концептуальні основи митної політики зарубіжних країн, міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин й закономірності функціонування суб'єктів ЗЕД.	+																												+						
Визначати функціональні області та взаємозв'язки між суб'єктами ЗЕД та контролюючими органами у митній сфері.	+																													+		+			+